

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№11

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Elektron nashr. 1414 sahifa.

2025-yil, noyabr

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukhonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyeich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

YASHIL TRANSPORT SIYOSATINING BARQAROR RIVOJLANISH VA TARMOQLARARO INTEGRATSIYADAGI O'RNI	21
Rahmonov Rasul Ne'matovich	
BANK AKTIVLARI VA PASSIVLARINI BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISH	34
Safarov Sanjar Ravshan o'g'li	
O'ZBEKISTONNING INVESTITSION JOZIBADORLIGINI OSHIRISH STRATEGIYALARI	38
Madraximova Irodaxon Sherzodbek qizi	
HUDUDIIY XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA MENEJMENT SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING RAQAMLI TRANSFORMATSIYA MODELI	43
Maxmudova Nozimaxon Baxriddinxonovna	
DAVLATNING BUDJET SIYOSATINI TAKOMILLASHTIRISHNING DOLZARB MASALALARI	50
A.A. Ismailov	
DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIGINING MEXANIZMINI SAMARALI TASHKILLASHTIRISHDA MOLIYAVIY MANBALARNI SHAKLLANTIRISHNI YO'NALISHLARI	56
Mansurov Mansur Alisherovich	
ANTIKRIZISLI BOSHQARUV TIZIMLARIDA RANGLI SIGNAL MEXANIZMLARINING FUNKSIYALARI	61
Aliqulov Aziz Haydarjonovich	
XODIMLARNI MOTIVATSIYALASHNING XALQARO MODELLARINI O'ZBEKISTON KORXONALARIDA QO'LLASH IMKONIYATLARI	66
Yormamatov Qodirjon Juraqulovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT OMILLARI VA ULARNING QISHLOQ XO'JALIGI KORXONALARINING SAMARADORLIGIGA TA'SIRI	71
Yaxshiyev Shahzod Sherali o'g'li	
OLIY TA'LIM MUASSASALARI VA MEHNAT BOZORI INTEGRATSIYASI BO'YICHA XORIJ TAJRIBALARI	78
Haqqulov Fazliddin Faxriddinovich	
YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISHDA RIVOJLANGAN VA RIVOJLANAYOTGAN DAVLATLAR TAJRIBASI	84
Aripov Abdulaziz Sakijonovich	
YASHIL ENERGETIKA RIVOJLANISHINING IQTISODIY SAMARADORLIGINI EKONOMETRIK BAHOLASH	89
Bobokulova Muhabbat Muhammadiyeva	
ELEKTRON TO'LOVLAR VA POS TIZIMLARI — KICHIK BIZNESDA SAMARASI VA XAVFLARI	93
To'liqinov Dilshodxo'ja Olim o'g'li	
MINTAQADA RAQAMLI IQTISODIYOTNI BARQAROR RIVOJLANTIRISHNING ISTIQBOLLI YO'NALISHLARI	98
Yusubov In'omjon Ikram o'g'li	
SOLIQ SIYOSATINI RAQAMLI BOSHQARISH ORQALI BUDJET DAROMADLARINI BARQARORLASHTIRISH STRATEGIYASI	103
Xodjimatov Xamidullo Mamirjonovich	
OZIQ-OVQAT TOVARLARI B2B BOZORINI RIVOJLANTIRISHDA ZAMONAVIY MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISH	108
Hayitboyeva Ullijon Bobonazar qizi	
FARMASEVTIKA SANOATIDA INVESTITSION FAOLIYAT SAMARADORLIGINI BAHOLASH	113
Yaqubov Timurbek G'anibekovich	
SHAXSNI OVOZI ASOSIDA IDENTIFIKATSIYALASH VA AUTENTIFIKATSIYALASH ALGORITMLARI	123
Ozoda Sabirova Shermamaxamatovna	

YASHIL IQTISODIYOT — BARQAROR RIVOJLANISH GENERATORI	129
Berdibekova Dilfuza Xoldorbekovna	
CHET EL MEHMONXONA TARMOQLARINING BRENDING STRATEGIYALARINI O'RGANISH	133
Ergashev Oybek Mamarasul o'g'li	
MILLIY IQTISODIYOTDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK SOHASINING MOLIVAVIY SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING USLUBIY JIATLARINI TAKOMILLASHTIRISH	144
Arzikulov Otabek Ali o'g'li	
TRANSPORT TIZIMI SOHASI KORXONALARINING INNOVATSION SALOHİYATINI BAHOLASH YO'NALISHLARI	152
Ismailov Akmal Maxsudovich, Abilqosimova Shaxlo Sodiқ qizi	
MEHMONXONALAR SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA XODIMLARINING O'RNI VA AHAMIYATI	158
Abduxamidov Sarvar Adxamovich, Normurodiv Tal'at Normurodiv o'g'li	
KORXONALARDA HR TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	163
Aminova Shaxnoza Aziz qizi	
JAHON IQTISODIYOTIDA OZIқ-OVQAT XAFSIZLIK RO'LI	168
Abdusamatov Barkamol Rustamjon o'g'li	
ТУРИСТИЧЕСКИЕ РЕСУРСЫ КАРАКАЛПАКСТАНА И СУЩЕСТВУЮЩАЯ ИНФРАСТРУКТУРА	174
Хошимова Камилла Навфал қизи	
DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK MEXANIZMLARI: REKREATION TURIZM SOHASIDA QO'LLASH TAJRIBASI VA ISTIQBOLLARI	184
Najmitdinov G'ayratbek Sharifovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA VIRTUAL TA'LIM PLATFORMALARI: TEXNIK VA PEDAGOGIK TALABLAR, TIZIMLI TAHLIL VA IQTISODIY JIATLAR	189
Turayeva Adiba Ikramovna	
ICHKI AUDIT TIZIMI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	193
Nuridinova Barchinoy Xusniddin qizi	
MINTAQA IQTISODIYOTIDA SUV RESURLARIDAN FOYDALANISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	199
Xaitbaev Jasurbek Otaxanovich	
MINTAQANING EKSPORT SALOHİYATINI OSHIRISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMI	204
Raimboyeva Mashhura Davronbek qizi	
SURXONDARYO VILOYATIDA RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA XODIMLARNI BOSHQARISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	210
Jobborov Anvar Egamberdiyevich	
ISLOMIY MOLIVALASHTIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VA SUN'IY INTELEKTNING DOLZARBLIGI	217
Nazarov Nodirjon Namoz o'g'li	
JISMONIY SHAXSLARNING MOL-MULKINI SOLIQQA TORTISH MASALALARI	222
Mamadjanov Shuxrat Jalolidinovich	
ENTREPRENEURSHIP AND BUSINESS MANAGEMENT IN UZBEKISTAN	225
Abdukhalikova Komila Abdukhalikovna	
BANKLARDA BARQARORLIKNI TA'MINLASH UCHUN RAQAMLI YECHIMLARNI TAKOMILLASHTIRISH	229
Saydamatova Muxlisabonu Rasuljon qizi	
PAXTA-TO'QIMACHILIK SANOATINI MODERNIZATSIYA QILISH YO'NALISHLARI: TAHLIL VA TAKLIFLAR	233
Abdullayev Hamidulla Abdug'ani o'g'li	
WAYS TO IMPROVE THE EFFICIENCY OF STATE FINANCIAL REGULATION MECHANISMS IN ENSURING THE CAPITALIZATION OF INSURANCE ORGANIZATIONS	238
Abdullaev Erkinjon Azamovich	
YASHIL IQTISODIYOTNI SHAKLLANTIRISHDA YASHIL MOLIVALASHTIRISHNING NAZARIY JIATLARI	245
Xalikov S. X.	

QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARI BOZORIDA KORXONALAR RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISH	245
Xudayberganov Jasur Baxodirovich	
WAYS TO IMPROVE THE EFFICIENCY OF STATE FINANCIAL REGULATION MECHANISMS IN ENSURING THE CAPITALIZATION OF INSURANCE ORGANIZATIONS	251
Abdullaev Erkinjon Azamovich	
NATIJAVIYLIKKA YO'NALTIRILGAN BUDJETLASHTIRISH JARAYONINING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI VA UNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....	257
Allakuliyev Akmal Baltayevich	
SURXONDARYO VILOYATIDA RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA XODIMLARNI BOSHQARISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	261
Jobborov Anvar Egamberdiyevich	
TO'QIMACHILIK KORXONALARIDA BOSHQARUV TIZIMINI RESURSLARNI OPTIMALLASHTIRISH ORQALI TAKOMILLASHTIRISH.....	268
Avulchayeva Feruza Jurakuziyevna	
BANKLARDA BARQARORLIKNI TA'MINLASH UCHUN RAQAMLI YECHIMLARNI TAKOMILLASHTIRISH.....	272
Saydamatova Muxlisabonu Rasuljon qizi	
ZAMONAVIY ISH JOYLARINI SHAKLLANTIRISHDA AYOLLARNING ROLI	276
Tulyaganova Aziza	
ISLOMIY MOLIALASHTIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VA SUN'IY INTELLEKTNING DOLZARBLIGI.....	281
Nazarov Nodirjon Namoz o'g'li	
TURIZM MARKETINGINING NAZARIY ASOSLARI, ZAMONAVIY YO'NALISHLARI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH ISTIQBOLLARI.....	286
Xamidov Otabek Bakidjanovich	
KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK SOHASINING IQTISODIY KO'RSATKICHLAR TIZIMINI STATISTIK BAHOLASHNING USLUBIY JIHATLARI	290
Arzikulov Otabek Ali o'g'li	
ЭКОЛОГАМ ПОЧЕТ И УВАЖЕНИЕ	298
Максудова Шахиста	
DEBITOR VA KREDITOR QARZDORLIKNING MOHIYATI VA ULARNING O'ZGARISH TENDENTSIYALARI	304
Jo'raev Farruxbek Muxiddin o'g'li	
O'ZBEKISTONDA ISLOMIY MOLIALASHTIRISH XIZMATLARI BOZORINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	307
Inomjonov Islomjon Iloxomjon o'g'li	
ENTREPRENEURSHIP AND BUSINESS MANAGEMENT IN UZBEKISTAN	311
Abdukhalikova Komila Abdukhalikovna	
МОБИЛЬНЫЕ ТЕХНОЛОГИИ КАК СРЕДСТВО ФОРМИРОВАНИЯ ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИХ КОМПЕТЕНЦИЙ БУДУЩИХ ИНЖЕНЕРОВ.....	315
Хурамова Фарангиз Учкун кизи	
ЦИФРОВИЗАЦИЯ НАЛОГОВ И АКЦИЗНАЯ РЕФОРМА УЗБЕКИСТАНА В ВТО	319
Дамир Рустамович Абдулов	
BANK TIZIMIDAGI ISLOHOTLAR SHAROITIDA LIKVIDLILIK RISKINI BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	324
Alimov Baxtiyor Murodovich	
BANK AUDITINING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	335
Narziyev Xayotjon Azamatovich	
O'ZBEKISTON SUG'URTA SOHASIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASH MASALALARI.....	343
Abdimuminova Saodat Taxirjonovna	
TO'QIMACHILIK SANOAT MAXSULOTLARI EKSPORT FAOLIYATI TAHLILI VA BRENDIDA LIDERLIK TUSHUNCHALARI.....	352
Abdulazizova Xushnoza Nayabovna	

ИНСТИТУЦИОНАЛЬНО-ПРАВОВЫЕ МОДЕЛИ УПРАВЛЕНИЯ ОТХОДАМИ НА ОСНОВЕ ОПЫТА РАЗВИТЫХ СТРАН И ВОЗМОЖНОСТИ ИХ АДАПТАЦИИ В УСЛОВИЯХ УЗБЕКИСТАНА.....	357
Д. Мейлиева	
O'ZBEKISTON AUDITORLIK TIZIMIDA KASBDOSHLAR TOMONIDAN BAHOLASH (PEER REVIEW) TIZIMINI JORIY ETISH ISTIQBOLLARI	361
Parpiyev Jaxongir Ilhomjonovich	
ИСКУССТВЕННЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ И БОЛЬШИЕ ДАННЫЕ (BIG DATA) В УПРАВЛЕНЧЕСКИХ РЕШЕНИЯХ.....	366
Шарипов Бахтиёр Михлибаевич	
O'ZBEKISTONDA SUVGA BO'LGAN TALABNI VAQTLI QATORLAR ORQALI TAHLIL QILISH	375
Sarvar Mamasoliyev	
BOSHQARUV VA NAZORAT MAQSADLARIDA XARAJATLAR HISOBINI TASHKIL ETISH	383
Isomuxamedov Akbarjon Boxodir o'g'li	
MINTAQALAR BARQAROR RIVOJLANISHINI TA'MINLASHNING ASOSIY YO'NALISHLARI.....	389
Salomat NOROVA	
O'ZBEKISTON TURIZM BREND BOZORINING HOZIRGI HOLATI VA TENDENSIYALARI.....	394
Zufarov Akmal Gulamiddinovich	
INNOVATSION IQTISODIYOTDA QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARI SAMARADORLIGINI OSHIRISH METODOLOGIYASI.....	404
Qodirov Baxodirjon Tursunovich	
O'ZBEKISTON SOLIQ TIZIMINI MODERNIZATSIYA QILISHDA YAGONA INTERAKTIV DAVLAT XIZMATLARI PORTALINING O'RNI VA AHAMIYATI	408
Dehqonov G'ayratjon Raximovich	
OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA INNOVATSION HAMDA TIJORATLASHTIRISH MASALALARI	414
Inoyatov Mardonbek Mo'min o'g'li	
OLIY IQTISODIY TA'LIM ORQALI EKO-INNOVATSIYALAR VA "YASHIL" INVESTITSIYALARNI RAG'BATLANTIRISH MEKANIZMLARI: SIYOSIY VA INSTITUTSIONAL DOIRALAR	418
Xasanova Zarina Maxamadaliyeva	
XODIMLAR MALAKASINI OSHIRISH — ZAMON TALABI.....	427
Narzullaev Oybek Narzullaevich	
BUXGALTERIYA HISOBINI YURITISHDA JURNAL-ORDER SHAKLINING AHAMIYATI.....	433
Axmedjanov Abdufato	
KENDALL VA SPEARMAN TARTIBIY KORRELYATSIYA KOEFFITSIYENTLARI ASOSIDA YASHIL IQTISODIYOT INDIKATORLARINING STATISTIK O'ZARO TA'SIRINI MODELLASHTIRISH	437
Muradov Rustamjon Sobitxonovich	
ИНТЕНСИВНЫЕ И ЭКСТЕНСИВНЫЕ ОГРАНИЧЕНИЯ В РЕГУЛИРОВАНИИ СПРОСА.....	442
Аминджанова Румейса Батыровна, Камилова Наргиза Абдукахоровна	
ИНКЛЮЗИВНЫЙ ПОДХОД В ТУРИЗМЕ: ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ И УЗБЕКСКАЯ ПРАКТИКА	445
Азимова Шахло Таировна	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA MOLIVAVIY HISOBOTNING XAQARO STANDARTLARIGA O'TISHNING HOLATI VA TAHLILI	450
Bayjanov Sarsengaliy Xalmuratovich	
UZUM EKSPORT QILUVCHI KOMPANIYALARDA YASHIL O'TISH JARAYONINI QO'LLAB-QUVVATLASH UCHUN EKO-MARKETING VA AYLANMA IQTISODIYOT TAMOIYILLARINI INTEGRATSIYALASH.....	454
Usmonova Diyora Mahmud qizi	
UMUMTA'LIM MAKTABLARIDA XARAJATLAR SMETASI VA SHTATLAR JADVALINING TAHLILI: OPTIMALLASHTIRISH VA SAMARADORLIKNING YANGICHA USULLARI (NAMANGAN VILOYATI MISOLIDA)	461
Umarov Avzaljon Yodgorali o'g'li	
INVESTITSIYALARNING KIRIB KELISHIGA TO'SQINLIK QILUVCHI MUAMMOLARNI BARTARAF ETISH YO'LLARI.....	467
Alimova Dilafro'z Tohir qizi	

FARMATSEVTIKA KORXONALARIDA MOLIVAVIY HISOBOT SHAKLLARINI TAKOMILLASHTIRISH VA INVESTORLAR UCHUN AXBOROT OCHIQLIGINI TA'MINLASH	470
Turdikulova Gulshad Nurmamatovna	
ISHLAB CHIQRISH KORXONALARIDA MOLIVAVIY HISOBOTLARNING SHAFFOFLIGINI OSHIRISHDA MOLIVAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARINING AHAMIYATI.....	477
Uztemirov Alisher Aktam o'g'li	
INNOVATSION IQTISODIYOT SHAROITIDA SANOAT TARMOQLARI RAQOBATBARDOSHLIGINI TA'MINLASHGA YO'NALTIRILGAN BANDLIK TUZILMASINI OPTIMALLASHTIRISH	482
Tursunov Bekmuxammad Omonovich	
XORIY TAJRIBALARIDA SOLIQ BAZASINI ANIQLASH TARTIBI METODOLOGIYASINING MAVJUD METODLARI VA ULARNING XUSUSIYATLARI.....	489
Xalikchayeva Sadokat Ilxomjonovna	
IQTISODIY XAVFSIZLIKNING KONSEPTUAL ASOSLARI VA UNING MAMLAKAT IQTISODIYOTIDAGI O'RNI.....	496
Ramatillaev M.R.	
TIJORAT BANKLARIDA KREDIT RISKLARINI SUG'URTALASH VA DIVERSIFIKATSIYA QILISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	502
Eshboyev Shahobiddin Anorqul o'g'li	
TIJORAT BANKLARI O'RTASIDAGI RAQOBATNI BAHOLASH VA KUCHAYTIRISHNING ZAMONAVIY METODOLOGIYASI: O'ZBEKISTON TAJRIBASI.....	506
Qulmetov Mansurbek Ro'zmatovich	
XALQARO REYTING TASHKILOTLARINING OLIY TA'LIM MUASSASALARIGA TA'SIRI VA MAVJUD PLATFORMALAR.....	515
O'rozboyev Xayrulla Murodboy o'g'li	
TALABALAR MOTIVATSIYASINING MEKANIZMLARI: LOYIHA ASOSIDAGI TA'LIM TEKNOLOGIYALARIDA.....	523
Kasimova (Mulladjanova) Nasiba Azimdjanovna	
ISH KUCHIDAN SAMARALI FOYDALANISH VA NORASMIY BANDLIKNI SOYADAN CHIQRISH BO'YICHA TAKLIFLAR ISHLAB CHIQISH	531
Pulatov Dilshod Xaqberdiyevich, Maxkamova Shaxlo Yulchiyevna, Absamatov Baxrom Danakulovich	
KASBIY TA'LIM MAZMUNIDA TA'LIM VA ISHLAB CHIQRISH INTEGRATSIYASINI RAG'BATLANTIRISH ORQALI O'RTA BO'G'IN KADRLAR TAYYORLASHNING JOZIBADORLIGINI OSHIRISH YO'NALISHLARI	538
Tojiyev Sirojiddin Sayriddinovich	
O'ZBEKISTONDA TURIZM INFRATUZILMASINI BOSHQARISH TIZIMINING TURLARI VA SHAKLLARI.....	542
Muminova Mavjuda Sharifovna	
SUV RESURLARIDAN FOYDALANISHNI STRATEGIK BOSHQARISH SAMARADORLIGI MASALALARI	547
Kadirkhodjayeva Nilufar Rahmatullayevna	
MHXSGA MUVOFIQ ASOSIY VOSITALAR HISOBINI TASHKIL ETISH MASALALARI.....	552
Aliyev Sherzod Abdixomidovich	
ФАКТОРЫ ЭФФЕКТИВНОГО РАЗВИТИЯ ПРОИЗВОДСТВЕННОГО ПОТЕНЦИАЛА ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ.....	558
Аллаева Г.Ж.	
YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH SHAROITIDA INVESTITSION MUHITNI YAXSHILASH YO'NALISHLARI	564
Irisqulova Munisa Akmal qizi	
TASHABBUSLI BUDJET JARAYONLARI DOIRASIDA 2024-YILDA AMALGA OSHIRILGAN ISHLAR TAHLILI	569
Xamidov Xabibullo Xikmatulla o'g'li	
MINTAQA SANOATIDA AHOLI JON BOSHIGA YAQQ O'ZGARISHINING DINAMIK TAHLILI.....	574
Nabiyev G'ulom Abdusalomovich	

INFRATUZILMAVIY INVESTISIYA LOYIHALARINI DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK ASOSIDA MOLIALASHTIRISHDA RISKLARNI BOSHQARISHNING XORIJ TAJRIBALARI	583
Ergashev Axmadjon Maxmudjon o'g'li	
ПРОБЛЕМЫ ГЛОБАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ ЗЕЛЕНОГО ФИНАНСИРОВАНИЯ В ЭКОЛОГИИ.....	587
Максудова Шахиста	
PAHTA-TO'QIMACHILIK KLASSTERLARINING INVESTITSION FAOLIGINI OSHIRISHNING ILMIY-USLUBIY JIHATLARI	593
B.Sh.Shadmanov	
ECONOMIC INDICATORS OF SUPPLY CHAIN EFFICIENCY IN UZBEKISTAN'S EXPORT SECTOR	597
Mukhammadiyaminova Shakhzoda Sherzodovna	
BUDJET TASHKILOTLARIDA BUDJETDAN TASHQARI MABLAG'LAR HISOBI VA ICHKI AUDITNI TAKOMILLASHTIRISH.....	602
Muxtorova Maftuna Salohiddin qizi	
RAQAMLASHTIRISH JARAYONIDA BANKLARNING XAVFSIZLIGI VA MOLIVAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHNING ILMIY-AMALIY ASOSLARI	607
Aliyeva Umidaxon Xusanboyevna	
XIZMATLAR SOHASI VA KAMBAG'ALLIK O'RTASIDAGI O'ZARO BOG'LIQLIK.....	611
Dawletmuratov Adilbay Mirzabaeovich	
PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF INDUSTRIAL CLUSTERS BASED ON THE PRINCIPLES OF A "GREEN ECONOMY"	615
Boboqulov Sanjar Baxronkulovich, Kamolov Oybek Faxriddin o'g'li	
ПЕРСПЕКТИВЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИНФОРМАЦИОННО-КОММУНИКАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В СОВЕРШЕНСТВОВАНИИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СВОБОДНЫХ ЭКОНОМИЧЕСКИХ ЗОН В НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКЕ.....	620
Халимжанов Дилшод Эргашбекович	
YASHIRIN IQTISODIYOTNI INNOVATSION RIVOJLANISHDAGI O'RNI VA O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....	626
Mavlyanov Muzaffar Yusupovich	
NAMANGAN VILOYATI TURIZM SOHASINING SO'NGGI YILLARDA RIVOJLANISHI VA STATISTIK TAHLILI	630
Kuymuratova Matlubaxon Abdimanabovna	
O'ZBEKISTON SHAROITIDA QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARI EKSPORTINING IQTISODIY BARQARORLIGINI TA'MINLOVCHI OMILLAR TAHLILI	634
Faxriddinov Bahriddin	
INNOVATSION SHAROITDA TO'QIMACHILIK SANOATI RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH	640
Sattarov Ilkhomjon Rahimjanovich	
IQLIM O'ZGARISHI SHAROITIDA SUV RESURLARIDAN SAMARALI FOYDALANISH YO'LLARI	645
Nurmatov Norbek Jo'rayevich	
MINTAQA LOGISTIK XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI RIVOJLANTIRISHNING INNOVATSION VA INSTITUTSIONAL ISTIQBOLLARI	652
Xalimov Javlonbek Shaxriyorovich	
KORXONALARNING BANKROTLIK EHTIMOLINI SUN'IY INTELLEKT YORDAMIDA PROGNOZLASH	659
Zaynutdinov Ismoil Samariddin o'g'li	
АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ЦИФРОВИЗАЦИИ ФИНАНСОВЫХ РЫНКОВ	665
Шомуродов Равшан Турсункулович	
MEDIA LOYIHALARINI BOSHQARISH: O'ZBEKISTON OAV AMALIYOTI TAHLILI	673
Yo'ldosheva Dilobar Jaxongir qizi	
O'QITISH NATIJALARINI ZAMONAVIY BAHOLASH TAMOYILLARI	677
Abdullayeva Sanobar Berdiyevna, Xujakulov Shaxriyor Shokir o'g'li	
MALAYZIYADA PROGRESSIV VA INKLYUZIV ISLOMIY MOLIVA TIZIMINI RIVOJLANTIRISH: 2024-YIL TAJRIBASI VA NATIJALARI	681
Safarova Nasiba Gulmurod qizi	

МЕЖДУНАРОДНЫЙ ОПЫТ ПРОВЕДЕНИЯ ПРОЦЕДУР ДЬЮ-ДИЛИДЖЕНС В АКЦИОНЕРНЫХ ОБЩЕСТВАХ.....	687
Прокудина Кристина Александровна	
HUDUDLARDA INVESTITSIYA SALOHİYATINI OSHIRISH YO'NALISHLARI	692
Xalilova Madinabonu Abduraxmon qizi	
LIZING MUOMALALARI HISOBINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH	701
Baxadirov Alisher Komilovich	
TIJORAT BANKLARINING JISMONIY SHAXSLAR DEPOZITLARI VA ULARNI OPTIMALLASHTIRISH YO'LLARI	705
Melikov Otabek Maxmadaminovich	
TIJORAT BANKLARIDA RAQAMLASHTIRISH VA EKOTIZIMNI RIVOJLANTIRISHNING AHAMIYATI	711
Erkinova Feruza Najmitdinovna	
DAVLAT SEKTORIDA ICHKI NAZORAT TIZIMINI BAHOLASHDA SUN'IY INTELEKTDAN FOYDALANISH: XAVF YOKI IMKONIYAT	717
Ostonokulov Azamat Abduraximovich, Tadjiev Erkin Muxitdinovich	
SUN'IY VA KIMYOVIY TOLALARNING TO'QIMACHILIK SANOATIDA EKOLOGIK BARQARORLIKNI TA'MINLASHDAGI O'RNI	723
Raximov Furqat Jalolovich	
OLIY TA'LIM MASSASALARINING MOLIVAVIY RESURLARINI BOSHQARISH MEKANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	728
Mahmudov Akbar Abduraximovich	
TA'LIM XIZMATLARI BOZORINI TAKOMILLASHTIRISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLAR.....	733
Abdullayev Suyun Artikovich	
O'ZBEKISTONDA AVTOMOBILSOZLIK KORXONALARIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA JARAYONLARI: "UZAUTO MOTORS" AJ AMALIYOTI VA NATIJALARI.....	737
Allabergenov Azamat Joldasbayevich	
WAYS TO USE MARKETING DATA IN THE MANUFACTURING ENTERPRISE VALUATION PROCESS	742
Musayeva Shoirazimovna, Usmonova Dilfuza Ilkhomovna	
KICHIK SANOAT KORXONALARI O'RTASIDAGI ISHLAB CHIQARISH VA KOOPERATIV ALOQALAR HOLATI.....	747
Boyutayev Olimjon Urayimovich	
BANK RISKLARI VA ULARNI TA'SIRINI EKONOMETRIK MODELASHTIRISHDA STATISTIK HISOBOTLARNI SHAKLLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI	753
Kamoldinov Sardorbek Maxmadsobir o'g'li	
O'ZBEKISTONDA AYOLLARNING ISH BILAN BANDLIGINI OSHIRISH IMKONIYATLARI	761
Eshqobulova Charos O'roq qizi	
O'ZBEKISTONNING BARQAROR RIVOJLANISH KONSEPSIYASI: TARIXIY MEROS VA ZAMONAVIY YASHIL TEXNOLOGIYALAR UYG'UNLIGI.....	766
Azimova Shohista Salohiddinova	
SOLIQ TIZIMIDA RAQAMLI MARKIROVKALANGAN TOVARLARNI RAQAMLASHTIRISHNI TAKOMILLASHTIRISH MUAMMOLARI	770
Muxammadov Nodir Karimovich	
BIZNES JARAYONLARINI OPTIMALLASHTIRISHDA "LEAN MANAGEMENT" TIZIMINI JORIY ETISHNING ILMIY ASOSLARI	775
Muhiddinov Ozodbek Ikromjon o'g'li, Shakirova Gulrux Po'latjon qizi, Ozodbek Musayev	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASINING TURISTIK POTENTIALI UMUMIY TAVSIFI.....	783
Madaminova Sanobar Askarovna	
KICHIK BIZNES KORXONALARIDA EKSPORT MAHSULOTLARI ISHLAB CHIQARISH KONSEPSIYASINI SHAKLLANTIRISH VA RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARI.....	789
Boymirzayev Zokirjon Mashrabboyevich	
AHOLINING TURMUSH DARAJASI VA UNING KO'RSATKICHLARI.....	794
Sayitbayev Shermirza Datkamirzayevich	

KORXONA ASOSIY XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKT SIFATIDA AHAMIYATI.....	799
Yuldashova Yoqutoy Murodjon qizi, Yuldashev Abduhakim Abdukarimovich	
DAVLAT ISHTIROKIDAGI KORXONALARNI XUSUSIYLASHTIRISH JARAYONIDA KADRLAR SALOHİYATINI SAQLAB QOLISH VA RIVOJLANTIRISH STRATEGIYALARI.....	803
Bekchanov Ruslan Ambiyatovich	
PARALLEL KORPUS ASOSIDA INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDA QISHLOQ XO'JALIK ATAMALARINING EKVIVALENTLIK XUSUSIYATLARI.....	807
Yulduz Xalilova Nasriddinovna	
KOLBASA VA GO'SHT MAHSULOTLARI ISHLAB CHIQUARISHDA CHIQUINDISIZ ISHLAB CHIQUARISH ("ZERO WASTE") MODELINING ROLI: XORIJIY TAJRIBA VA O'ZBEKISTON SHAROITIDAGI AMALIY YO'NALISHLAR.....	810
Eshtemirova Anora Norboy qizi	
EKSPORTYO'R KORXONALARDA TOVAR VA XIZMATLAR EKSPORTI BO'YICHA QO'SHILGAN QIYMAT VA FOYDA SOLIG'INI TO'G'RI HISOBLANISHI TAHLILI VA ISTIQBOLLARI	814
Sobirova Xilola Rustam qizi	
O'ZBEKISTONDA TO'QIMACHILIK VA TIKUV-TRIKOTAJ SANOATI RIVOJLANISHINING MILLIY RAQOBATBARDOSHLIKNI OSHIRISHDAGI O'RNI	819
Ikramova Taxmina Latifovna	
YANGI RIVOJLANAYOTGAN BOZORLARIDA HR QAROR QABUL QILISH JARAYONINI TAKOMILLASHTIRISHDA IQTISODIY TA'LIMNING ROLI	824
Dilfuza Shokirova	
UZOQ MUDDATLI AKTIVLAR HISOBINI XALQARO BUXGALTERIYA STANDARTLARI ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH.....	833
Abdiev Mutolib Anvar o'g'li	
DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK TIZIMINING NAZARIY VA USLUBIY ASOSLARI	838
Raximjonova Shohsanam Baxodirovna	
AKTIVLAR VA MAJBURIYATLARNI MHXS ASOSIDA BAHOLASHNING ZARURIYATI VA AHAMIYATI	842
G'anibayev Iloxomjon Shokiraliyevich	
XORIJIY INVESTITSIYALARNI JALB QILISH JARAYONINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI VA HUDUDIY IQTISODIY RIVOJLANISH BILAN BOG'LIQLIGI	847
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, Turdimuratova Aziza Alisherovna	
AGRAR ISHLAB CHIQUARISHNI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA "QISHLOQ XO'JALIGI-4.0" VA "AQLLI QISHLOQ XO'JALIGI" KONSEPSIYALARIDAN SAMARALI FOYDALANISH.....	851
Yusupov Muxiddin Soatovich	
PAXTA-TO'QIMACHILIK KLASSTERLARINI MOLIYALASHTIRISH MANBALARINI GURUHLASH VA BAHOLASH.....	860
Davlyatov Bekzodjon Aslanxojayevich	
TA'LIM TIZIMINI INNOVATSION RIVOJLANTIRISHDA XORIY TAJRIBASINING AHAMIYATI	864
Sobirov Shaxzod Ozod o'g'li	
O'ZBEKISTONDA TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI SOLIQQA TORTISHNI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	868
Karimov Mirolimjon Karimjon o'g'li	
ПРОБЛЕМЫ МЕЖДУНАРОДНОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА В ЭКОНОМИЧЕСКОМ РАЗВИТИИ УЗБЕКИСТАНА.....	875
Аликулов С. А., Хамракулова О. Д.	
YASHIL IQTISODIYOTDA KORXONALAR BOSHQARUV MEKANIZMLARINING EVOLYUTSIYASI: KONSEPTUAL TAHLIL.....	880
Nabiev Bobur Muhammadqosim o'g'li	
SUD-HUQUQ TIZIMINI YANADA DEMOKRATLASHTIRISH: JORIY HOLATI, MUAMMOLAR VA ISTIQBOLLAR.....	884
Majidov Muslimbek Maxamadjon o'g'li	

IQTISODIYOTNI LIBERALLASHTIRISH SHAROITIDA QISHLOQ XO'JALIGIDA KLASSTERLARNI TASHKIL ETISHNING TASHKILIY-HUQUQIY ASOSLARI.....	889
Xo'jageldiyev Chorshanbi Pardayevich	
O'ZBEKISTONDA YASHIL TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDA ZAMONAVIY INNOVATSION TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH.....	893
Shaymanova Nigora Yusupovna	
XO'JALIK FAOLIYATINI SAMARADORLIGI VA BIZNES HOLATINI BAHOLASH	899
Abdukarimova Muslima Abduaziz qizi, Yuldashev Abduhakim Abdukarimovich	
CROSS-BORDER E-COMMERCE IN CENTRAL ASIA.....	904
Bakhtiyorjon Komilov	
O'ZBEKISTONDA NORASMIY SEKTOR ISHCHILARINING PENSIYA TA'MINOTI MASALALARI.....	908
Abdulazizova Nargiza Baxodir qizi	
KORXONA VA TASHKILOTLARDA QOG'OZ SARFINI OPTIMALLASHTIRISHDA JAHON TAJRIBASI	913
Oripov Mirzo Mahmudovich	
ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ТЕХНОЛОГИЙ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В ЗАЩИТЕ ВНУТРЕННЕГО РЫНКА ОТ КОНТРАФАКТНОЙ ПРОДУКЦИИ (НА ПРИМЕРЕ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН).....	917
Ибраимова Махсура Уснатдин кизи	
KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIK SUBYEKTLARIDA BOSHQARUV TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	922
Xasanova Robiyaxon Kamoliddin qizi	
THE IMPACT OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE TECHNOLOGIES ON THE PROCESSES OF DIGITAL TRANSFORMATION IN THE INSURANCE INDUSTRY.....	927
D.D.Omonova	
THE ROLE OF INTERNATIONAL FINANCIAL INSTITUTIONS IN THE GLOBAL ECONOMY AND THEIR STAGES OF DEVELOPMENT	933
Yovkochev Sherzod	
YURIDIK SHAXSLARNI YIRIK SOLIQ TO'LOVCHILAR TOIFASIGA KIRITISH MEZONLARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	941
To'raqulov Bekzod Hazratqul o'g'li	
BUTUNJAHON SAVDO TASHKILOTIGA A'ZO BO'LIHDA SOLIQ TIZIMINI TRANSFORMATSIYA QILISHNI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI.....	945
Xojakbar Zaynabidinov	
BANK TIZIMIDA TAVAKKALCHILIK TUSHUNCHASI VA UNI BAHOLASHNING ZAMONAVIY YONDASHUVLARI	950
Malikova Dilrabo Muminovna, Shakarova Kumush Faxriddin qizi	
REAL SEKTOR TARMOQLARINI KREDITLASHDA MOLIVAVIY BARQARORLIKNI TA'MINLASH YO'LLARI.....	955
Savurbayev Zafar Abdumuminovich	
INVESTITSIYA JOZIBADORLIGINI OSHIRISHDA IQTISODIY BARQARORLIK OMILLARI VA ULARNING BOSHQARUVI	960
D. G. Bazarov	
YANGI O'ZBEKISTONDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK SOHASINI YANADA TAKOMILLASHTIRISH HAMDA KOMPLEKS TIZIMLASHTIRISH	966
Abdullayev Javohir Abdumalik o'g'li	
XIZMATLAR KO'RSATISH KORXONALARIDA INNOVATSIYA FAOLIYATINI SAMARALI TASHKIL ETISH VA BOSHQARISH: IQTISODIY TAHLIL VA ISTIQBOLLI TAVSIYALAR	971
Xudayberdiyeva Nargiza Nizomiddin qizi	
MINTAQADA KICHIK BIZNES KORXONALARI SAMARADORLIGINI OSHIRISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	976
Ergashev Jamshid Jamoliddinovich	
TADBIRKORLIK SUBYEKTLARIDA INNOVATSION MAHSULOTLARNI ISHLAB CHIQRISHNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	981
Mirzayev Kobil Nosirjonovich	

PUL AYLANMASINI TASHKIL QILISHNING XORIJ TAJRIBASI VA O'ZBEKISTONDA FOYDALANISHNING IMKONIYATLARI.....	987
Gadoyev So'hrob Jumakulovich	
MARKETING VA TOVAR STRATEGIYALARINI ISHLAB CHIQISH	993
Ibadullayeva Sevara Allashukurovna, Yuldashev Abduhakim Abdukarimovich	
PILLACHILIK SOHASINI RIVOJLANTIRISHDA INVESTITSIYA VA DAVLAT KO'MAGIGA OID METODOLOGIK YONDASHUVLAR	998
Xudoykulov Mamarasul Radjabovich	
SURXONDARYO VILOYATIDAGI KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIKNING QURILISH SOHASIDAGI ULUSHINING TREND MODELLARI ORQALI TAHLILI	1005
Mamatkulova Xurshida Nasrullayevna	
THEORETICAL AND METHODOLOGICAL BASES OF TEXTILE PRODUCTS MARKET SEGMENTATION	1012
Ibaydullaeva Feruza Kholjuraevna	
O'ZBEKISTONNING JINOIY FAOLIYATDAN OLINGAN DAROMADLARNI LEGALLASHTIRISHGA QARSHI KURASH TIZIMIGA SUN'YI INTELLEKTNI INTEGRATSIYASI: BANK SEKTORIDA JORIY ETISHNING POTENSIALI VA TO'SIQLARINI BAHOLASH	1018
Rashidov Avazbek Raximovich	
UZOQ MUDDATLI AKTIVLAR HISOBINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH.....	1025
Shermatov Sirojiddan Xaydarovich	
РОЛЬ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В УСОВЕРШЕНСТВОВАНИИ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТИ КОМПОНЕНТОВ ПРОЕКТА «БЕЗОПАСНЫЙ ГОРОД»	1029
Иминов Акбаржон Одилжонович	
XIZMAT KO'RSATISH TARMOQLARIDA BOSHQARUV SALOHİYATINI OSHIRISH	1034
Tleubergenov Raxat Shahibaevich	
THE ROLE OF ESG IN ADVANCING CORPORATE REFORMS IN UZBEKISTAN	1038
Zakhidov Azizbek Rustamovich	
O'ZBEKISTONDA MARKETING ROLI ORQALI IQTISODIY SIYOSATGA TA'SIRI.....	1043
Egamberdiyev Muzaffar	
DAVLAT BUDJETI JARAYONINI OPTIMALLASHTIRISH YO'NALISHLARI: XALQARO TAJRIBA VA O'ZBEKISTON AMALIYOTI	1046
Nosirov Islombek Xurram o'g'li	
O'ZBEKISTONDA JISMONIY SHAXSLARDAN OLINADIGAN DAROMAD SOLIG'INING PROGRESSIV STAVKASINI JORIY ETISH MEKANIZMI	1052
Pulatov Dilshod Xaqberdiyevich, Mamatkulov Salimjon Raxmonkulovich, Xujamuradov Abrorbek Ro'zimurat o'g'li, Otabekov Otajon G'ayrat o'g'li, Abdiyev Mansur Musurmonovich	
KORXONANING MODDIY BAZASI	1060
Ozodova Shahzoda Ulug'bek qizi	
FINTECH-STARTAPLAR VA TIJORAT BANKLARI HAMKORLIGI: SINERGETIK INTEGRATSIYA VA INNOVATSION EKOTIZIM SHAKLLANISHI	1064
Normo'minov Temurbek Sheraliyevich	
DAVLAT FUQAROLIK XIZMATCHILARINING MEHNATIGA HAQ TO'LASHDA YANGI YAGONA TARIF SETKASINI JORIY ETISH MASALALARI	1069
Oqiljonov Azizjon Olimjon o'g'li	
ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ДИСТАНЦИОННЫХ БАНКОВСКИХ УСЛУГ В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВИЗАЦИИ	1074
Хасилова Висола Шоохоровна	
HARD WORK, INDEBTEDNESS AND HOPE: A SOCIO-ECONOMIC LOOK OF MODERN LABOR	1078
Rakhmatullayev Sarvar Nazar o'g'li, Abdukarimova Muborak Sharaf qizi, Madrakhimova R. G.	
KORXONALARDA ISHLAB CHIQARISH XARAJATLARI VA ULARNI HISOBGA OLISH.....	1085
Muradova Minavvar Izzatullayevna	
O'ZBEKISTONDA AKT SOHASINING HOZIRGI HOLATI VA RIVOJLANISH DINAMIKASI: SAMARADORLIKNI BAHOLASH VA RAQAMLASHTIRISHNING MUAMMOLARI	1089
Salibaev Xabibullo Negmatullaxanovich	

TIJORAT BANK KREDIT PORTFELINING SIFAT BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	1094
G'aybullayev Odil Baxtiyarovich, Amanova Xurshida Inyatullaevna	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA O'ZINI-O'ZI BAND QILISH ORQALI KAMBAG'ALLIKNI PASAYTIRISH MASALALARI.....	1099
Azimova Hulkar Egamberdiyevna	
СОКРАЩЕНИЕ БЕДНОСТИ КАК СОЦИАЛЬНАЯ СОСТАВЛЯЮЩАЯ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ РЕФОРМЫ УЗБЕКИСТАНА.....	1103
Амирджанова Ситора Суннат кизи	
IQTISODIY JARAYONLARNI BOSHQARISHDA OPTIMALLASHTIRISH MODELLARI VA ULARNING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI.....	1108
Ibragimov Nodir Nusriddinovich	
MARKETINGDAGI ISTE'MOLCHILAR MOTIVATSIYASIDA NAFLILIK NAZARIYALARIDAN FOYDALANISH.....	1113
Jalilov Jamshid G'anijonovich	
AHOLI ZICH HUDUDLARDA KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISHINING HOZIRGI HOLATI TAHLILI ANDIJON VILOYAT MISOLIDA.....	1119
Karimov Abdusamat Ismonovich, Bo'stonova Nilufar Abdusmatovna	
CHAKANA SAVDO KORXONALARIDA ISTE'MOLCHILAR XULQ-ATVORINING SAVDO HAJMIGA TA'SIRINING TAHLILI.....	1125
Haydarova Mohichehra Xurram qizi	
BOSHQARUV TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISHDA AXBOROT-KOMMUNIKATSION TEXNOLOGIYALARNING O'RNI.....	1131
Haydarov Husanboy Ahmadjon o'g'li	
DAVLAT QARZINING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI: PANEL MA'LUMOTLAR TAHLILI.....	1135
Sanakulova B. R., Jamolov M.M.	
AUDITNING XALQARO STANDARTLARI ASOSIDA HISOBOT SANASIDAN KEYINGI HODISALAR AUDITI.....	1142
Muydinov Erkin Djumaldinovich	
AUTSORSING FAOLIYATINI MOLIYALASHTIRISH MEXANIZMLARI.....	1148
Xamidov Anis Choriyevich	
BIOCHEMICAL CHANGES IN THE BODY DURING THE PERIOD OF FATIGUE AND REST AFTER WORK FOR ATHLETES.....	1153
Yoldasheva Roila Jumaevna, Ruyobova Shakhlo Anvar qizi	
KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISHGA OID XORIJIY MAMLAKATLARNING ILG'OR NAZARIYALARI VA YONDASHUVLARI.....	1159
Muradova Nazira Raximjanovna	
XORAZMDA IQTISODIY BARQARORLIK MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	1165
Xudayorova Munira Omonboy qizi	
QURILISH MATERIALLARI SANOATIDA INNOVATSION BUXGALTERIYA HISOBINI JORIY ETISH.....	1170
Mirzayev Komiljon Abdullajonovich	
SOLIQ MA'MURCHILIGI MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH ORQALI SOLIQ SOLISH BAZASINI KENGAYTIRISH IMKONIYATLARI.....	1175
Jononmirzayeva Dilafruz Ilhom qizi	
ИЗБАВЛЕНИЕ ОТ ИНФЛЯЦИИ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ЦИФРОВЫХ МЕТОДОВ И МАТЕМАТИЧЕСКИХ МОДЕЛЕЙ В СФЕРЕ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ.....	1180
Абидов А.А., Ахраров Б.С., Паязов М.М., Ахмедов А.М.	
O'ZBEKISTONDA YOSHLAR TADBIRKORLIGINI RIVOJLANTIRISH VA INNOVATSION BIZNES TASHABBUSLARINI QO'LLAB-QUVVATLASH MEXANIZMLARI.....	1185
Karimova Mavjuda Boxodirovna	
INVESTITSIYA MUHITINI TAKOMILLASHTIRISH ORQALI YUQORI TEXNOLOGIYALI TARMOQLARNI RIVOJLANTIRISH VA IQTISODIY BARQARORLIKNI TA'MINLASH.....	1189
Raxmatova Nargizaxon A'zamxonovna	

O'ZBEKISTONDA ELEKTRON PULGA O'TISH ISTIQBOLLARI, KORRUPSIYA VA YASHIRIN IQTISODIYOTGA QARSHI KURASHISHDA KUTILAYOTGAN SAMARADORLIK	1195
Pulatov Dilshod Xaqberdiyevich, Abdiyev Mansur Musurmonovich	
KICHIK BIZNES TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI IQTISODIY XAVFSIZLIGI MASALALARI	1202
Anafiyayev Abdurashid Mamasidiqovich	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA ISHLAB CHIQRISH XARAJATLARI HISOBINI AVTOMATLASHTIRISH	1206
Xusinov Ibragim Ismoilovich	
ЭВОЛЮЦИЯ ТОРГОВОЙ ПОЛИТИКИ ТУРЦИИ В КОНТЕКСТЕ ИНТЕГРАЦИИ В ГЛОБАЛЬНЫЕ ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ЦЕПОЧКИ	1210
Солиев Абдумаджид Джабборович	
MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTI DIREKTORINING MOLIVAVIY SAVODXONLIGI: NAZARIYA VA AMALIYOTI.....	1215
Abdullayeva Nafisa Shavkatovna, Boymuradov Normurod Abdusodikovich	
TADBIRKORLIK SUBYEKTLARIGA MOLIVAVIY HIMOLA XIZMATLARI KO'RSATISHNING SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	1220
G'aniyeva Nozima Alijon qizi	
ОЦЕНКА ПОТЕНЦИАЛА КЛАСТЕРИЗАЦИИ КОКОНОПЕРЕРАБАТЫВАЮЩИХ ПРЕДПРИЯТИЙ НА ШЕЛКОВОМ ОТРАСЛИ УЗБЕКИСТАНА.....	1225
Ходжиматов Равшанбек Расулжанович	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA ISH BILAN BANDLIK SHAKLLANISHINING XORIY TAJRIBASI	1231
Abdusaidov Akmal Abduvaliyevich	
TEMIR YO'L TRANSPORTI KORXONALARIDA MOLIVAVIY-IQTISODIY BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISH UCHUN KONTROLLING VOSITALARINI JORIY ETISH.....	1236
Kayumov Zafarbek Odil o'g'li	
BANK HR JARAYONLARIDA SUN'IY INTELLEKTNI QO'LLASH IMKONIYATLARI.....	1243
D. Djabbarova	
MEHNAT BOZORIDA NORASMIY BANDLIKNI QISQARTIRISH MEXANIZMLARI	1247
Mirzakarimova Muyassarxon Muminovna	
IJTIMOY XIZMATLAR TIZIMIDA DAVLAT VA NODAVLAT SEKTORINING O'ZARO ALOQASI HAMDA XORIYIY TAJRIBA TAHLILI.....	1251
Berdiyeva Nafisa Qahramonovna	
ПРИМЕНЕНИЕ КОНТРОЛЛИНГА В ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКОЙ СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНИЯ ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОГО ТРАНСПОРТА	1257
Каюмов Зафарбек Одил угли	
BILVOSITA SOLIQLAR HISOBINI TASHKIL ETISHDA SOLIQ NAZORATINING AHAMIYATI	1263
Djalilov Rahmonkul Hamidovich	
INVESTITSION FAOLIYATNING IQTISODIY MOHIYATI VA UNING SANOAT RIVOJLANISHIDAGI O'RNI	1268
Yuldoshev Sobir Fayzullayevich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI IQTISODIYOTINING TRANSFORMATSIYASI SHAROITIDA AHOLI DAROMADLARINING TAQSIMOT TAHLILI.....	1272
Bayxonov Baxodirjon Tursunbayevich	
TIJORAT BANKLARIDA RAQAMLI MARKETINGNI QO'LLASHNING XORIY TAJRIBASI.....	1277
Raxmatova Shaxnoza Rustamovna, Ochilova Dilnoza Ismoil qizi	
ФОРМИРОВАНИЯ УСТОЙЧИВОЙ ЗАНЯТОСТИ В ПРОМЫШЛЕННОСТИ В УСЛОВИЯХ ТЕХНОЛОГИЧЕСКИХ ПРЕОБРАЗОВАНИЙ	1283
Б.С. Разакова	
ZAMONAVIY TURISTIK KLASSTERLARNI BOSHQARISHNING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI	1289
Azim Pulatov	
O'ZBEKISTONDA YOSHLAR BANDLIGINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI VA DAVLAT SIYOSATINING SAMARADORLIGI	1296
Qodirov Baxodirjon Shuhratovich	

YASHIL TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA SANOAT KORXONALARINING ISHLAB CHIQUARISH SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANING AHAMIYATI	1302
Ergashev Sanjarbek Sobirjon o'g'li	
ONLAYN TA'LIM PLATFORMALARI INTERAKTIV CHATBOTLARI SAMARADORLIGINI KOMPLEKS BAHOLASH	1306
Zaripova Mukaddas Djumayozovna, Yusupova Asila Xidirqul qizi	
TO'QIMACHILIK SANOATI KORXONALARINING MOLIVAVIY BARQARORLIGINI BAHOLASHNING TAKOMILLASHTIRILGAN USLUBIYOTI	1313
Abdullayeva Sevaraxon Xasanovna	
ZARAFSHON MINTAQASI HUDUDLARIDA IQTISODIY MUTANOSIBLIKKA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR TAHLILI VA ULARNING O'ZGARISH TENDENSIYALARI	1320
Murtazayev Isabek Bazarbayevich	
O'ZBEKISTONDA AHOLI TURMUSH DARAJASINI YAXSHILASHNI MOLIVAVIY MANBALARI	1327
Mansurov Mansur Alisherovich, Xolbekova Dilobarxon Rasuljon qizi	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA MONETAR SIYOSATNING TRANSMISSIYA MEXANIZMLARI SAMARADORLIGI.....	1330
Boltayeva Nilufar Shavkat qizi	
HUDUDIIY TURIZM RIVOJLANISHIDA BARQAROR BOSHQARUV STRATEGIYALARINI ISHLAB CHIQISH	1336
Barakayev Elbekjon Abdulla o'g'li	
O'ZBEKISTON TA'LIM TIZIMIDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK MEXANIZMINI JORIY ETISH.....	1343
Yuldashev Kodirjon Mamadjanovich	
ILG'OR XORIJIY DAVLATLAR TAJRIBASIDA BOSHQARUV XODIMLARI QOBILIYATLARIDAN FOYDALANISH ORQALI KORXONA SALOHİYATINI YUKSALTIRISH YO'LLARI.....	1348
Ayubxon Qutbiddinov Bosit o'g'li	
INTEGRATSIYALASHGAN XARAJATLAR TAHLILI: ISHLAB CHIQUARISH VA LOGISTIKA XARAJATLARINING MAHSULOT TANNARXIGA TA'SIRI	1353
Zokirjonov Asadbek Otabek o'g'li, Xashimova Zuhraxon Kahramonovna	
QASHQADARYO VILOYATI SANOATINI INNOVATSION RIVOJLANTIRISH STRATEGIYASINING ASOSIY YO'NALISHLARI VA ULARNI EKONOMETRIK MODELLAR YORDAMIDA BAHOLASH	1358
Raxmatullayev Doston Asad o'g'li	
MAKTABGACHA TA'LIM MUASSASALARIDA BOLALAR TA'MINOTIGA OTA-ONALAR TOMONIDAN HAQ TO'LASH VA UNDA FOYDALANISH TARTIBINING BUXGALTERIYA HISOBI.....	1361
Ro'ziboyev Oybek Baxromovich	
KICHIK BIZNESNING HUDUDIIY ISH BILAN BANDLIKKA TA'SIRI.....	1367
Qulmatov Alimjan Abdulloyevich	
INDUSTRIYA 4.0 SHAROITIDA KASBLAR TARKIBI TUZILMASI VA KOMPETENSIYALAR TRANSFORMATSIYASI	1371
Mirzakarimova Muyassarxon Muminovna	
RAQAMLI IDENTIFIKATSIYA (E-ID) TIZIMINING G'AZNACHILIK OPERATSIYALARIDA QO'LLANISH ISTIQBOLLARI	1375
Raximov Shaxzod Maxsudjanovich	
IQTISODIYOTNI RAQAMLI TRANSFORMATSIYALASH SHAROITIDA AVTOMOBIL SANOATI KORXONALARINING INVESTITION FAOLIYATINI STRATEGIK RIVOJLANTIRISH	1380
Kasimova Nozima Omilovna	
METHODOLOGY FOR ASSESSING THE EFFECTIVE PERFORMANCE OF AN INDUSTRIAL ENTERPRISE IN THE CONTEXT OF INDUSTRY 4.0.....	1384
Kudaynazarova Dilnaz Koshkarbaevna	
TEACHING PROGRAMMING COLLABORATIVELY THROUGH GOOGLE COLAB AND GITHUB INTEGRATION	1388
Saidova Difuza Ergashovna	
O'ZBEKISTONDA BARQAROR IQTISODIY O'SISHNI TA'MINLASHNING ASOSIY YO'NALISHLARI	1392
Djumayev Zayniddin Axmedovich	

ЦИФРОВАЯ МОДЕРНИЗАЦИЯ СИСТЕМЫ ОБРАЗОВАНИЯ УЗБЕКИСТАНА: КОНЦЕПТУАЛЬНАЯ ОСНОВА И КЛЮЧЕВЫЕ ОРИЕНТИРЫ	1397
Киличева Феруза Бешимовна	
ТРАНСФОРМАЦИЯ КОНСТИТУЦИОННЫХ НОРМ О СОБСТВЕННОСТИ И ЭКОНОМИЧЕСКОЙ СВОБОДЕ В УЗБЕКИСТАНЕ В УСЛОВИЯХ СОЦИАЛЬНОГО ГОСУДАРСТВА	1401
Абдуллаева Мавлюда Садыковна	
KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIKNI INNOVATSION IQTISODIYOTDA QO'LLAB-QUVVATLASH STRATEGIYALARI.....	1407
Mirzaaxmedov Nodirbek Shavkatovich	

KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIKNI INNOVATSION IQTISODIYOTDA QO'LLAB- QUVVATLASH STRATEGIYALARI

Mirzaaxmedov Nodirbek Shavkatovich

Oriental universiteti, dotsent, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

E-mail: mirzaakhmedov.n@gmail.com

Annotatsiya. Ushbu maqolada innovatsion iqtisodiyot sharoitida kichik biznes va tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlashning zamonaviy strategiyalari ilmiy asosda tahlil qilinadi. Tadqiqotda kichik biznes subyektlari rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillar, davlat tomonidan yaratilayotgan imtiyozlar, shuningdek, raqobatbardoshlikni oshirishga xizmat qiluvchi innovatsion mexanizmlar kompleks tarzda yoritiladi. Bundan tashqari, kichik tadbirkorlikni samarali qo'llab-quvvatlashga doir taklif va tavsiyalar ishlab chiqiladi.

Kalit so'zlar: kichik biznes, tadbirkorlik, innovatsion iqtisodiyot, qo'llab-quvvatlash strategiyalari, raqobatbardoshlik, innovatsiya, rivojlanish mexanizmlari.

Abstract. This article provides a scientific analysis of modern strategies for supporting small businesses and entrepreneurship in the context of an innovative economy. The study examines factors influencing the development of small business entities, government incentives, and innovation-based mechanisms aimed at increasing competitiveness. In addition, the research offers recommendations designed to enhance the effectiveness of support measures for small businesses in an innovation-driven environment.

Key words: small business, entrepreneurship, innovative economy, support strategies, competitiveness, innovation, development mechanisms.

Аннотация. В данной статье проводится научный анализ современных стратегий поддержки малого бизнеса и предпринимательства в условиях инновационной экономики. Рассматриваются факторы, влияющие на развитие субъектов малого бизнеса, государственные льготы, а также инновационные механизмы, способствующие повышению их конкурентоспособности. Кроме того, предлагаются рекомендации, направленные на повышение эффективности мер поддержки малого предпринимательства.

Ключевые слова: малый бизнес, предпринимательство, инновационная экономика, стратегии поддержки, конкурентоспособность, инновации, механизмы развития.

KIRISH

Innovatsion iqtisodiyot sharoitida kichik biznes va tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash nafaqat iqtisodiy o'sishni ta'minlovchi asosiy omillardan biridir, balki hududlarning raqobatbardoshligini oshirish, yangi ish o'rinlari yaratish hamda iqtisodiyotning tarkibiy diversifikatsiyasini chuqurlashtirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Kichik biznesni rivojlantirishga qaratilgan zamonaviy strategiyalarni ishlab chiqish uchun, avvalo, ushbu subyektlarni tasniflash mezonlari, ularning iqtisodiy jarayonlardagi o'rni hamda qo'llab-quvvatlashning amaldagi mexanizmlari ilmiy asosda tahlil qilinishi zarur.

Mamlakatimiz qonunchiligiga ko'ra, kichik biznes subyektlari mulkchilik shakli, faoliyat sohasi va xodimlar soni kabi mezonlar asosida tasniflanadi. Xuddi shunday mezonlar xalqaro amaliyotda ham qo'llaniladi: xodimlar soni, yillik daromad, aktivlar hajmi hamda korxonaning yuridik mustaqilligi asosiy belgilovchi omillar sifatida e'tirof etiladi. Mazkur tasniflash mezonlari kichik biznesni qo'llab-quvvatlash strategiyalarini ishlab chiqish jarayonida muhim metodologik asos bo'lib, tanlanadigan mexanizmlar va ularning qamrov sohasini belgilashda katta ahamiyatga ega.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi PF-60-son Farmoni¹ bilan tasdiqlangan 2022–2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonni rivojlantirish strategiyasi kichik biznesni qo'llab-

1 O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni, 28.01.2022 yildagi PF-60-son <https://lex.uz/ru/docs/-5841063>

quvvatlashning ustuvor yo'nalishlarini aniq belgilab berdi. Mazkur hujjatda mahallalarning "o'sish nuqtalari"ni aniqlash, aholini tadbirkorlikka keng jalb etish, davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini kuchaytirish, qulay biznes muhitini yaratish bilan bir qatorda, yalpi ichki mahsulotda xususiy sektor ulushini 80 foizga, eksportdagi ulushini esa 60 foizga yetkazish vazifasi belgilangan. Bu esa innovatsion rivojlanish tamoyillariga asoslangan yangi yondashuvlarning joriy etilishini taqozo etadi.

So'nggi yillardagi tahlillar kichik biznes va tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash masalasi iqtisodiy siyosatning ustuvor yo'nalishiga aylanganini ko'rsatadi. Amaldagi islohotlar natijasida biznes uchun qulay infratuzilma yaratilmoqda, tartibga solish tizimi bosqichma-bosqich soddalashtirilmoqda va tadbirkorlar uchun keng imkoniyatlar shakllantirilmoqda. Shu bilan birga, innovatsion mexanizmlarni yanada takomillashtirish iqtisodiy faollikning oshishiga, yangi tashabbuslarning paydo bo'lishiga hamda raqobatbardosh korxonalar sonining ko'payishiga xizmat qiladi.

O'zbekiston sharoitida kichik biznesni qo'llab-quvvatlash tizimi davlat tomonidan taklif etilgan to'qqizta strategik mexanizmni qamrab oladi. Mazkur mexanizmlarning uzviy ishlashi innovatsion iqtisodiyotda barqaror o'sishni ta'minlash, yangi tadbirkorlarni rag'batlantirish va kichik biznes subyektlarining raqobatdoshligini oshirishga yo'naltirilgan. Shundan kelib chiqqan holda, kichik biznesni qo'llab-quvvatlash strategiyalarining innovatsion yondashuvlar asosida takomillashtirilishi iqtisodiy taraqqiyotning dolzarb ilmiy-amaliy vazifalaridan biridir.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Innovatsion iqtisodiyot sharoitida kichik biznes va tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash masalasi ko'plab mahalliy va xorijiy tadqiqotlarda iqtisodiy o'sishni ta'minlovchi muhim omil sifatida talqin etiladi. Xalqaro tajribaga ko'ra, kichik biznes milliy iqtisodiyotda texnologiyalarni joriy etish, raqobat muhitini shakllantirish va innovatsion mahsulotlarni yaratishda asosiy drayver vazifasini bajaradi. Jumladan, Yevropa Ittifoqi Komissiyasi (EU SMEs Report, 2022) kichik korxonalarni innovatsion iqtisodiyotning "barqaror o'sish ustuni" sifatida baholab, texnoparklar, klasterlar va ilmiy markazlar bilan integratsiyani rivojlanishning eng samarali vositasi deb e'tirof etadi.

Mahalliy olimlar tomonidan olib borilgan ilmiy izlanishlarda ham kichik biznesni qo'llab-quvvatlashning iqtisodiy va ijtimoiy ahamiyati keng yoritilgan. M. Mulayev (2025) kichik biznesni rivojlantirishda davlat strategiyalarining ustuvor ahamiyatini ta'kidlab, moliyaviy qo'llab-quvvatlashdan tashqari innovatsion infratuzilma, startap ekotizimi va biznes-inkubatsiya tizimlarining rivojlantirilishi zarurligini qayd etadi. Uning fikricha, oddiy kredit yondashuvlaridan voz kechib, venchur investitsiyalari va kafillik jamg'armalari kichik tadbirkorlikni raqobatbardosh sub'yektga aylantiradi.

Xorijiy adabiyotlarda strategik rejalashtirish kichik biznesning innovatsion rivojlanishida hal qiluvchi omil sifatida talqin etiladi. Malayziyalik tadqiqotchilar R. Idar, Y. Yusoff va R. Mahmood (2012) kichik korxonalarda strategik boshqaruv mexanizmlarining qo'llanilishi raqobatbardoshlik va innovatsion samaradorlikni sezilarli darajada oshirishini empirik tahlillar orqali isbotlagan. Ularning fikricha, bozor yo'nalishini doimiy monitoring qilish, mijozlar talabi asosida strategik o'zgarishlar kiritish va innovatsion boshqaruv modellari korxonalar faoliyatining barqarorligini ta'minlaydi.

Yana bir muhim yo'nalish — moliyaviy boshqaruvning zamonaviy usullarini joriy etishdir. Xalqaro moliya hisobot standartlari va iqtisodiy-matematik modellashtirishga asoslangan yondashuvlar moliyaviy xavflarni kamaytirish, pul oqimlarini optimallashtirish hamda investitsion loyihalarni samarali baholash imkonini beradi. M. Ermatov va A. Akbarov (2022) iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlash uchun kichik biznes korxonalarida kredit reytingi tizimi, garovsiz kreditlash va kafillik jamg'armalari mexanizmlarini kengaytirishni taklif qilib, bu yondashuvlarni innovatsion iqtisodiyotning barqaror moliyaviy infratuzilmasi sifatida baholaydi.

Umuman olganda, mavjud ilmiy adabiyotlar innovatsion iqtisodiyotda kichik biznesni qo'llab-quvvatlashning samaradorligi moliyaviy boshqaruv, infratuzilmaviy rivojlanish, strategik rejalashtirish va davlat siyosati integratsiyasiga bog'liqligini ko'rsatadi. Bu yondashuvlar kichik biznesning raqobatbardoshligini oshiribgina qolmay, balki milliy iqtisodiy transformatsiyaning asosiy tarkibiy qismi sifatida uning rolini yanada kuchaytiradi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqot innovatsion iqtisodiyot sharoitida kichik biznes va tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini o'rganishga qaratilib, unda ilmiy abstraksiyalash, solishtirma tahlil, tizimli tahlil va iqtisodiy-statistik yondashuvlar qo'llanildi. Normativ-huquqiy hujjatlar, xalqaro tadqiqotlar va milliy statistik ma'lumotlar asosida kichik biznesni qo'llab-quvvatlash strategiyalarining mazmuni tahlil qilindi.

Shuningdek, Yevropa Ittifoqi, AQSh va Osiyo davlatlari tajribasi bilan qiyosiy tahlil o'tkazilib, kreditlash, kafillik mexanizmlari, innovatsion infratuzilma (texnopark, inkubator, venchur fondlar) kabi vositalarning milliy

sharoitga moslashtirilishi baholandi. Kichik biznes korxonalarida pul oqimlarining tarkibini o'rganish orqali moliyaviy boshqaruv samaradorligini oshirish zarurligi iqtisodiy-tahliliy yondashuvlar bilan asoslab berildi.

Natijada, tadqiqot innovatsion infratuzilma, kredit mexanizmlari va strategik rejalashtirishni integratsiyalash asosida kichik biznesni qo'llab-quvvatlashning ilmiy-amaliy modelini taklif etishga xizmat qildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Innovatsion iqtisodiyot sharoitida kichik biznesni qo'llab-quvvatlash samaradorligi, avvalo, ushbu sektorning resurs bazasi, moliyaviy imkoniyatlari, innovatsion yondashuvlarni qo'llash darajasi hamda davlat tomonidan ko'rsatilayotgan infratuzilmaviy yordamning tizimli tashkil etilganiga bevosita bog'liqdir. Tahlillar shuni ko'rsatadiki, hozirgi davrda ko'plab kichik biznes subyektlari uchun rivojlanishning asosiy cheklovlaridan biri investitsiya resurslari va aylanma kapitalga bo'lgan ehtiyojning yuqoriligi hisoblanadi. Bu holat innovatsion loyihalarning keng ko'lamda amalga oshirilishini, texnologik modernizatsiyani jadallashtirishni va ishlab chiqarish samaradorligini oshirishni murakkablashtiradi. Shu sababli, mazkur yo'nalishda moliyaviy qo'llab-quvvatlash vositalarini kengaytirish muhim ahamiyat kasb etadi.

Banklar tomonidan kichik korxonalarni moliyalashtirish jarayonida kredit risklarining yuqori baholanishi foiz stavkalarining oshishiga olib kelishi mumkin. Natijada, kichik biznes uchun kredit olish imkoniyati cheklanadi, garov talablarining qat'iyligi esa yangi loyihalarni boshlashda ma'lum darajada to'siq bo'lib xizmat qiladi. Mazkur holat innovatsion iqtisodiyotga xos bo'lgan texnologik startaplar, ilmiy tadqiqot asosidagi ishlab chiqarish korxonalari va yuqori qo'shimcha qiymat yaratishga qodir biznes subyektlari uchun ayniqsa dolzarbdir. Shu jihatdan, kreditlash mexanizmlarini qayta ko'rib chiqish, garov talablarini diversifikatsiya qilish, kafillik institutlari va venchur moliyalashtirish tizimini rivojlantirish kichik biznes faolligini yanada kuchaytiradi.

Xorijiy tajriba tahlili kichik biznesni qo'llab-quvvatlash strategiyalari har bir davlatning iqtisodiy modeli, innovatsion salohiyati va bozor infratuzilmasiga mos ravishda shakllanishini ko'rsatadi. Masalan, Yevropa Ittifoqi mamlakatlarida kichik va o'rta biznes subyektlari 250 nafargacha xodimga ega, 50 million yevrogacha yillik daromad yoki 43 million yevrogacha balans aktivlariga ega korxonalar sifatida tasniflanadi. Muhimi shundaki, Yevropa mamlakatlarida kichik biznesni qo'llab-quvvatlash faqat moliyalashtirish choralari o'z ichiga olmaydi. U ilmiy-texnikaviy innovatsiyalarni rag'batlantirishga qaratilgan grant dasturlari, texnoparklar, biznes-inkubatorlar va klaster tizimlari orqali kompleks tarzda amalga oshiriladi. Aynan aktivlar hajmine qat'iy cheklov qo'yilmaganligi korxonalarni innovatsion kengayishga, bozorga yangi mahsulotlar va xizmatlar bilan chiqishga rag'batlantiradi.

AQShda kichik biznes subyektlari yillik daromad va xodimlar soni asosida tasniflanadi. Milliy tasnifga ko'ra, 7,5 million AQSh dollarigacha yillik daromad va 500 nafargacha xodimga ega korxonalar kichik biznes sifatida belgilanadi. Mazkur davlatda qo'llab-quvvatlash mexanizmlarining o'ziga xos jihati shundan iboratki, federal darajadagi dasturlar bilan bir qatorda hududiy dasturlar ham faol qo'llaniladi. Startaplar uchun venchur fondlari, innovatsion rivojlanish markazlari, tadbirkorlikni rivojlantirish milliy agentliklari orqali qo'shimcha imkoniyatlar yaratiladi. Bunda moliyaviy ko'rsatkichlardan tashqari, tadbirkorlik subyektlarining innovatsion salohiyati ham asosiy baholash mezonini sifatida e'tirof etiladi.

Umuman olganda, xalqaro tajriba shuni ko'rsatadiki, kichik biznesni qo'llab-quvvatlash strategiyalarining samaradorligi moliyaviy resurslar bilan birga innovatsion infratuzilma, intellektual kapital va texnologik modernizatsiya mexanizmlarining uzviy uyg'unlashuvi bilan ta'minlanadi. Bu esa innovatsion iqtisodiyot sharoitida kichik biznesning barqaror rivojlanishiga, raqobatbardoshligini oshirishga hamda eksport salohiyatini kengaytirishga xizmat qiladi.

Xalqaro tadqiqotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, innovatsion iqtisodiyotda kichik biznesning barqaror rivojlanishi ko'pincha quyidagi omillar bilan ta'minlanadi:

1. Strategik rejalashtirish va innovatsion boshqaruv. Moliyaviy, operatsion va innovatsion strategiyalarning integratsiyasi korxonalar raqobatbardoshligini sezilarli darajada oshiradi. Masalan, ko'plab Yevropa davlatlarida kichik korxonalar SWOT-tahlil, ssenariyli rejalashtirish, innovatsion o'sish modellari muntazam foydalanadi.

2. Bozor va tashqi muhitni tizimli monitoring qilish. Tashqi iqtisodiy sharoit, yetkazib beruvchilar, iste'molchilar va raqobatchilarning moliyaviy hamda innovatsion imkoniyatlarini baholash kichik biznes uchun muhim ahamiyat kasb etadi.

3. Pul oqimlarini samarali boshqarish. Innovatsion loyihalar odatda uzoq muddatli qaytaruvga ega bo'lgani sababli, likvidlikni ta'minlash va pul oqimlarini optimallashtirish strategik ustuvor yo'nalish sifatida qaraladi.

4. Nostandart tahlil metodlaridan foydalanish. Xorijiy amaliyotda biznes risklarini baholashda chiziqli bo'lmagan modellar, texnologik tayyorgarlik indeksi, innovatsion salohiyat ko'rsatkichlaridan keng foydalaniladi.

5. Ishlab chiqarishni optimallashtirish va innovatsion modernizatsiya. Yangi texnologiyalarni joriy etish, mehnat unumdorligini oshirish hamda resurslardan tejamkor foydalanish kichik biznesning barqaror rivojlanishida muhim omil hisoblanadi.

Xorijiy adabiyotlarning umumlashgan tahlili shuni ko'rsatadiki, innovatsion iqtisodiyot sharoitida kichik biznesni muvaffaqiyatli rivojlantirishning asosiy omili — bu faqat moliyaviy qo'llab-quvvatlash emas, balki innovatsion infratuzilma, bilimlar almashinuvi, texnologik transformatsiya hamda strategik rejalashtirishning uzviy uyg'unligidir.

Ruminiyada o'tkazilgan tadqiqot natijalariga ko'ra, kichik korxonalarning 75 foizi strategik rejalashtirish vositalaridan muntazam foydalanadi, bu esa ularga bozor o'zgarishlariga tez moslashish va innovatsion g'oyalarni amaliyotga tatbiq etish imkonini beradi.

Malayziyalik tadqiqotchilar guruhi olib borgan tadqiqotlar ham kichik biznes faoliyatida strategik rejalashtirishning qo'llanilishi samaradorlikka bevosita ta'sir ko'rsatishini tasdiqlaydi. Ularning fikricha, strategik rejalashtirish bozor ehtiyojlariga tez javob berish, mahsulot va xizmat sifatini oshirish, tadbirkorlik muhitini optimallashtirish hamda raqobatbardoshlikni kuchaytirish imkonini beradi. Shuningdek, yuqori raqobat sharoitida bozor ma'lumotlariga tayanish — iste'molchilar, kontragentlar va raqobatchilar haqidagi ma'lumotlarni doimiy tahlil qilish zarurati ortadi. Demak, strategik rejalashtirish va bozor yo'nalishiga asoslangan boshqaruv kichik biznesning samaradorligini oshiruvchi muhim instrumentdir.

Innovatsion iqtisodiyot sharoitida moliyaviy tahlilning roli ham alohida ahamiyatga ega bo'lib, u moliyaviy boshqaruvning markaziy elementi sifatida namoyon bo'ladi. Xorijiy mamlakatlarda barcha biznes subyektlari, jumladan, kichik korxonalar ham xalqaro moliyaviy hisobot standartlari (IFRS) asosida ishlaydi. O'zbekiston sharoitida kichik biznes subyektlari milliy standartlarga tayanadi. Bu farq natijasida moliyaviy ko'rsatkichlarni xalqaro amaliyot bilan bevosita solishtirish qiyinlashadi. Shu sababli, moliyaviy tahlil ko'rsatkichlarini milliy sharoitga moslashtirish bilan birga, xalqaro talablar bilan uyg'unlashtirish zarurati ortmoqda.

Mahalliy amaliyotda moliyaviy tahlil asosan rentabellik, tadbirkorlik faolligi, moliyaviy barqarorlik, likvidlik va to'lov qobiliyati kabi ko'rsatkichlarga tayanadi. Xorijda esa tahlil chuqurroq bo'lib, aksiyalar bahosidagi o'zgarishlar, foyda tuzilmasi, pul oqimlari, majburiyatlar nisbatidagi dinamik ko'rsatkichlar ham baholash mezonlari sifatida qo'llaniladi. Buning o'zi kichik biznes uchun yagona standartlashtirilgan ko'rsatkichlar tizimini yaratish, innovatsion iqtisodiyot sharoitida strategik boshqaruvni takomillashtirishga xizmat qilishi mumkin.

Yuqoridagi tahlillar va xorijiy tadqiqotlar asosida umumlashtirib aytish mumkinki, kichik biznes korxonalarida moliyaviy boshqaruv bo'yicha mahalliy va xorijiy tajribalar nazariy jihatdan katta tafovutga ega emas. Ham mahalliy, ham xorijiy adabiyotlarda moliyaviy boshqaruvning asosiy instrumentlari sifatida moliyaviy rejalashtirish va moliyaviy tahlil yetakchi usullar sifatida e'tirof etiladi.

Moliyaviy rejalashtirish, eng avvalo, istiqbolli rivojlanishga yo'naltirilgan strategik boshqaruv vositasi sifatida talqin qilinadi. Garchi mahalliy va xorijiy mualliflar uning ahamiyatini bir xilda ta'kidlasalar-da, amaliyotda mahalliy kichik biznes subyektlarining strategik moliyaviy rejalashtirishni joriy etish darajasi xorij tajribasiga nisbatan pastroqdir. Bu holat iqtisodiyotning bosqichma-bosqich modernizatsiyasi davomida ijobiy o'zgarishlar uchun katta salohiyat mavjudligini bildiradi. Shu bois korxonalar mavjud iqtisodiy sharoitni hisobga olgan holda joriy va operativ ko'rsatkichlarni strategik maqsadlar bilan uyg'unlashtirgan holda moliyaviy rejalashtirishni muntazam ravishda amalga oshirishlari lozim.

Moliyaviy boshqaruv nazariyalarida natijalarni baholash bo'yicha kichik biznes uchun maxsus standartlar yoki yagona tahlil metodologiyasi mavjud emas. Shunga qaramay, mahalliy va xorijiy amaliyotda qo'llaniladigan asosiy moliyaviy ko'rsatkichlar (rentabellik, likvidlik, barqarorlik, pul oqimlari va boshqalar) amaliy qiymatga ega. Xorijiy davlatlarda iqtisodiy-matematik modelashtirishga alohida e'tibor qaratilib, u korxona faoliyati natijalariga ta'sir etuvchi omillarni baholash, shuningdek, istiqboldagi tendensiyalarni prognozlashning universal vositasi sifatida qo'llaniladi.

Innovatsion iqtisodiyot sharoitida kichik biznesning barqaror rivojlanishida davlat va moliya infratuzilmasining roli ustuvor ahamiyatga ega. Xususan, mijozlarga xalqaro standartlarga mos bank xizmatlari ko'rsatish, korporativ, kichik va o'rta biznes hamda chakana sektor uchun zamonaviy moliyaviy vositalarni keng qo'llash muhim vazifalardan biri hisoblanadi. Banklar o'z strategiyasini belgilashda respublika hukumatining bank tizimini isloh qilish, moliyaviy mexanizmlarni joriy etish va moliyaviy siyosatni muvofiqlashtirish bo'yicha belgilagan ustuvor vazifalariga tayanadi.

Kichik biznes subyektlarini rivojlantirishga qaratilgan islohotlar, birinchi navbatda, moliyalashtirish bilan bog'liq muammolarni bartaraf etish va mutaxassislar tomonidan ishlab chiqilgan takliflarni amaliyotga keng tatbiq etish orqali samarali amalga oshiriladi. Bu borada kichik biznesni qo'llab-quvvatlashda neytral va maqsadli siyosatni qo'llash muhim hisoblanadi. Mazkur yondashuv doirasida davlat • moliya bozorida bevosita ishtirok etishi, • ayrim kichik biznes guruhlarini selektiv himoya qilish, • kredit stavkalarini pasaytirish hamda • qulay biznes muhitini yaratishga xizmat qiluvchi chora-tadbirlarni amalga oshiradi. Shu tariqa strategik moliyaviy rejalashtirish va qo'llab-quvvatlovchi davlat siyosatining integratsiyasi, kichik biznesning innovatsion iqtisodiyot sharoitida barqaror rivojlanishini ta'minlaydi.

Shu bilan birga, kichik biznes subyektlari ko'pincha bank kreditlari uchun talab etiladigan an'anaviy garov vositalariga (yer, bino, ko'chmas mulk va boshqalar) ega bo'lmaydi. Ularning asosiy aktivlari ko'pincha ko'chma

mulkdan iborat bo'lgani uchun alternativ kreditlash mexanizmlarini ishlab chiqish va joriy etish zarurdir. Bu yondashuv biznesni boshlash va rivojlantirish uchun zarur bo'lgan moliyaviy resurslardan samarali foydalanish imkonini yaratadi, shuningdek kafolatli ro'yxatga olish vositalarini qo'llash orqali moliyaviy xavfsizlikni oshiradi.

Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik uchun moliyaviy to'siqlarni kamaytirishning muhim yo'li — moliyaviy vositalarni yaratish va amalga oshirishni qo'llab-quvvatlovchi infratuzilmani mustahkamlashdan iboratdir. Bunday infratuzilma qonunlar, normativ hujjatlar, davlat kafolatlari, kreditga layoqatlilik ko'rsatkichlari va kredit hisobotlari tizimini o'z ichiga oladi. Germaniya, Yaponiya, Koreya Respublikasi, AQSh va Buyuk Britaniya kabi ilg'or iqtisodiy davlatlar xususiy sektor va kichik biznesni rivojlantirish bo'yicha kompleks chora-tadbirlarni samarali amalga oshirib kelmoqda. Shunga muvofiq, O'zbekiston Respublikasining iqtisodiy rivojlanish strategiyasida xususiy sektor va kichik biznesni qo'llab-quvvatlash ustuvor maqsadlardan biri sifatida belgilanishi mantiqan asosli va o'z vaqtida qabul qilingan yo'nalishdir.

Mamlakatimizda biznes muhitini liberallashtirish, shaffoflikni ta'minlash va tadbirkorlik faoliyatini soddalashtirishga davlat siyosatining alohida e'tibor qaratayotgani ijobiy natijalar bermoqda. Mustaqillikning dastlabki yillarida xususiy korxonalar deyarli mavjud emas edi, hozirda esa kichik biznes yalpi ichki mahsulotning yarmidan ortig'ini shakllantirmoqda hamda iqtisodiy subyektlarning asosiy qismini tashkil etmoqda. Bu esa milliy iqtisodiyotda kichik biznesning strategik ahamiyatini yanada oshirmoqda.

Mutaxassislarning ta'kidlashicha, xususiy tadbirkorlik aholi bandligini ta'minlash va daromadlarini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Xususan, mamlakatda ish bilan bandlarning 78 foizi kichik biznes subyektlari doirasida faoliyat yuritadi, aholining 52 foizdan ortiq daromadi esa tadbirkorlik faoliyatidan shakllanadi. Bu holat kichik biznesning inson kapitalini rivojlantirish va ijtimoiy farovonlikni oshirishdagi o'rnini yanada mustahkamlaydi.

Xorijiy tajribalar ham kichik biznesning uzluksiz rivojlanishida moliyaviy qo'llab-quvvatlashning asosan samarali mexanizmlar bilan bog'liqligini tasdiqlaydi. Biroq ko'plab tadbirkorlar innovatsion g'oyalarni amaliyotga tatbiq etishga intilgan holda, moliyaviy manbalarni izlashda muammolarga duch keladilar. Shu sababli tadbirkorlar mavjud kapitalni oshirishga ko'proq e'tibor qaratib, qarz olish jarayonlarida vaqt va resurs yo'qotilishini minimallashtirishga intiladilar. Mazkur holat moliyalashtirish tizimini takomillashtirish zaruratini yanada oshiradi.

Shunday qilib, kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarini rivojlantirishda moliyaviy qo'llab-quvvatlashning samarali mexanizmlarini joriy etish hamda innovatsion strategiyalarni keng qo'llash iqtisodiy barqarorlik va ijtimoiy samaradorlikni ta'minlovchi asosiy omillardan biri sanaladi.

Kichik biznesni moliyalashtirishda quyidagi omillar muhim rol o'ynaydi:

1. Hujjatlarni to'g'ri yuritish. Mamlakatimizda kreditlarning asosiy qismi banklar tomonidan ajratiladi. Biroq kichik biznes subyektlari tomonidan talab etiladigan garov yoki moliyaviy ma'lumotlarning yetarli taqdim etilmasligi kredit olish jarayonini murakkablashtirishi mumkin. Shuning uchun korxonalar barcha zarur hujjatlarni to'liq va shaffof yuritishlari zarur.

2. Professional boshqaruv. Ba'zi tadbirkorlar mustaqil ravishda barcha jarayonlarni boshqarishga intiladi, biroq kreditlash bo'yicha yetarli tajribaga ega bo'lmalik muammolarga sabab bo'lishi mumkin. Shu bois moliyaviy va huquqiy masalalarda mutaxassislar bilan hamkorlik qilish tashabbuslarning samaradorligini oshiradi.

3. Foiz stavkalari. Kichik biznes subyektlariga beriladigan kreditlar ko'pincha yuqori foiz stavkalari bilan taqdim etiladi. Bu holat tadbirkorlarni faoliyat samaradorligini oshirish, rentabellikni ko'rsatib bera olish va biznes modelining barqarorligini isbotlashga undaydi. Faoliyat natijalarining yaxshilanishi kredit shartlarining qulaylashuviga olib kelishi mumkin.

4. Kredit reytingi. Kredit tarixining shaffofligi kredit tasdiqlanishi va foiz stavkalariga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Kredit intizomiga rioya etish biznes subyektlarining moliyaviy ishonchligini oshiradi va imkoniyatlarini kengaytiradi.

Rivojlanayotgan davlatlarda kichik biznes investitsiyalarni jalb etishda o'xshash muammolarga duch kelmoqda. Bu, asosan, mazkur sektor xavfli aktiv sifatida baholanishi bilan bog'liq. Shu sababli ko'plab mamlakatlar xususiy sektorga investitsiyalarni rag'batlantirish uchun qo'shimcha imtiyozlar joriy qilmoqda. Masalan, Hindistonda tijorat banklari kredit siyosatlarida kamida 40 foiz ulushni ustuvor sektorlarga yo'naltirishi majburiy etib belgilangan bo'lsa, Bangladeshda institutsional investorlar aktivlarining kamida 30 foizi ustuvor tarmoqlarni moliyalashtirishga yo'naltiriladi.

Ilmiy tadqiqotlar va ilg'or xorijiy tajribalarni tahlil qilish shuni ko'rsatadiki, banklar tomonidan biznes subyektlarini kreditlash amaliyotini takomillashtirishning samarali mexanizmlari mavjud bo'lib, ularning O'zbekiston bank tizimiga bosqichma-bosqich tatbiq etilishi milliy kredit siyosatining samaradorligini oshirishi mumkin. Mazkur yondashuv biznes subyektlarining moliyaviy resurslardan kengroq foydalanishini ta'minlab, iqtisodiy faollikni kuchaytiradi.

Kichik biznes korxonalari faoliyati bo'yicha olib borilgan tahlillar ularning pul oqimlari tarkibida diversifikatsiya darajasi nisbatan cheklangan bo'lib, pul oqimlarida "operatsion faoliyat" asosiy ulushni egallashini ko'rsatmoqda.

Buning sababi sifatida, korxonalarda aynan asosiy faoliyat bo'yicha rejalashtirish, tahlil va nazorat talab qilinadigan xo'jalik operatsiyalarining eng ko'p miqdorda amalga oshirilishi qayd etiladi. Bu holat korxonalar uchun moliyaviy boshqaruv tizimini har tomonlama takomillashtirish zarurligini ko'rsatadi.

Moliyaviy rejalashtirish va moliyaviy tahlil kichik biznes korxonalari faoliyatini prognoz qilish, pul oqimlarini samarali boshqarish va strategik rivojlanishni belgilashda muhim ahamiyat kasb etadi. Mazkur masalalarni hal etish uchun iqtisodiy faoliyat turi asosida balans aktivlarining asosiy moddolari va savdo tushumlari o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni iqtisodiy-matematik modellar yordamida tahlil qilish maqsadga muvofiqdir. Bu esa pul oqimlarini optimallashtirish, risklarni boshqarish va strategik moliyaviy qarorlar qabul qilishga xizmat qiladi.

Pul oqimlarini boshqarish kichik biznes korxonalari uchun moliyaviy boshqaruvning eng ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Pul oqimlari xo'jalik yurituvchi subyektning haqiqiy to'lov qobiliyatini aks ettirib, ularning moliyaviy holatini tahlil qilish, rejalashtirish hamda nazorat qilish imkoniyatini kengaytiradi. Pul oqimlari to'g'risidagi hisobot korxonaning moliyaviy pozitsiyasidagi o'zgarishlarni baholash, hisobot davrida mablag'larning kirimi va chiqimi bo'yicha aniq ma'lumotlar olish imkonini beradi. Shu bilan birga, ushbu hisobotda operatsion, investitsion va moliyaviy faoliyat natijasida olingan mablag'larning manbalari ham yoritilishi lozim.

Milliy iqtisodiyotda kichik biznesning faol ishtiroki strategik ahamiyatga ega bo'lib, ayniqsa, milliy infratuzilmani rivojlantirish va xalqaro standartlarga mos bank xizmatlarini taqdim etish orqali tarmoq imkoniyatlarini kengaytirish muhimdir. Har bir mijozning tarmoq xususiyatlarini chuqur o'rganish, shuningdek korporativ, kichik va o'rta hamda chakana sektor faoliyati samaradorligini oshirish uchun zamonaviy bank vositalaridan foydalanish banklar oldida turgan ustuvor vazifalardan biri sanaladi.

Bank o'z strategiyasini belgilashda O'zbekiston Respublikasi Hukumatining bank tizimini isloh qilish, yangi moliyaviy mexanizmlarni joriy etish va bank siyosatini modernizatsiya qilish bo'yicha belgilagan vazifalariga tayanadi. Mazkur strategik yondashuv kichik biznes subyektlarini moliyalashtirish va qo'llab-quvvatlash tizimini yanada takomillashtiradi, iqtisodiy barqarorlikni mustahkamlaydi va milliy strategik loyihalarni samarali amalga oshirishga xizmat qiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, kichik biznes va tadbirkorlik innovatsion iqtisodiyotning ajralmas tarkibiy qismi bo'lib, mamlakat iqtisodiyotini diversifikatsiya qilish, yalpi ichki mahsulot hajmini oshirish, yangi ish o'rinlari yaratish va aholi turmush darajasini yaxshilashda muhim omil hisoblanadi. Ushbu sektorning innovatsion rivojlanishi ijtimoiy farovonlikni ta'minlash bilan birga, iqtisodiy tizimning barqaror transformatsiyasiga xizmat qiladi. Shuning uchun innovatsion iqtisodiyot sharoitida kichik biznesni qo'llab-quvvatlash strategiyalari moliyaviy boshqaruv va rejalashtirishni takomillashtirish, kredit, kafillik va garovga oid alternativ mexanizmlar asosida innovatsion infratuzilmani rivojlantirish, raqobatbardosh mahsulot va xizmatlar yaratishga qaratilgan bozor yo'nalishidagi yondashuvlarni kuchaytirish hamda qonunchilik va institutsional qo'llab-quvvatlashni kuchaytirish orqali amalga oshirilishi lozim. Texnoparklar, biznes-inkubatorlar, kafillik jamg'armalari va grant tizimlari faoliyatini kengaytirish, shariatga mos moliyalashtirish, kredit reytingini shakllantirish va soliq imtiyozlarini joriy etish kichik biznesning moliyaviy xavfsizligini mustahkamlaydi. Buning natijasida kichik biznesni rivojlantirish aholining bandligini ta'minlash, innovatsion raqobatni kuchaytirish va iqtisodiy subyektlar o'rtasida samarali hamkorlikni yo'lga qo'yish orqali iqtisodiyotning innovatsion transformatsiyasini jadallashtiradi. Xulosa qilib aytganda, kichik biznes va tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash bo'yicha samarali strategiyalarni joriy etish O'zbekiston Respublikasida iqtisodiy barqarorlikni mustahkamlash, milliy innovatsion salohiyatni oshirish va global raqobatbardoshlikni ta'minlashga xizmat qilib, innovatsion iqtisodiyotning shakllanishi uchun muhim turki bo'ladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. "2022–2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi Prezident Farmoni, 2022-yil 28-yanvar. <https://lex.uz/ru/docs/-5841063>
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Iqtisodiyot va sanoat vazirligi huzurida kichik biznes va tadbirkorlikni rivojlantirish agentligi faoliyatini tashkil etish to'g'risida"gi qarori, PF–5780. <https://lex.uz/ru/docs/-4473481?ONDATE=01.04.2022>
3. Konstitutsiya va normativ-huquqiy o'zgarishlar to'g'risida ma'lumotlar to'plami — "O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi va qonunlari" to'plami (Norma.uz).
4. Kalkan, A., Bozkurk, Ö.C. (2013). Turkiya KOBlarida strategik rejalashtirish vositalari va usullaridan foydalanish va ularni tanlash: rahbarlarning qarashlariga ko'ra. 9-xalqaro strategik boshqaruv konferensiyasi. Procedia – Social and Behavioral Sciences, № 99, 1016–1025-betlar.
5. Abdurahimova, S. (2023). "O'zbekiston Respublikasida kichik biznes sub'ektlarining tarkibiy qismlarining barqaror rivojlanish tahlili". Aktual'nyye problemy sotsial'no-gumanitarnykh nauk, 3-jild, 12/1-son. (scienceproblems.uz).
6. Mulayev, O. (2025). "O'zbekistonda kichik biznes va tadbirkorlik subyektlarini rivojlantirishning strategik yo'nalishlari". Yashil Iqtisodiyot va Taraqqiyot jurnali, 3-jild, 6-son.

7. Ermatov, A.A., Akbarov, A.A. (2022). "Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik faoliyatida iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlashning o'ziga xos jihatlari". Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar jurnali, № 3, may–iyun.
8. Murodova, N. (2023). "O'zbekistonda kichik biznes va xususiy tadbirkorlik: rivojlanishi va faoliyat tahlili". Iqtisodiyot va turizm xalqaro ilmiy va innovatsion jurnali, № 1(9).
9. Idar, R., Yusoff, Y., Mahmood, R. (2012). Bozor yo'nalishining strategik rejalashtirish amaliyotlari va natijadorlik munosabatiga vositachi sifatida ta'siri: Malayziya KOBlaridan dalillar. ICSMED 2012 — Innovatsiya va barqarorlik xalqaro konferensiyasi. Procedia Economics and Finance, № 4, 68–75-betlar.
10. O'zbek tilida darslik / o'quv qo'llanma: "Kichik biznes va tadbirkorlik faoliyatini boshqarish" (3-modul). "Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni tashkil etish" bo'yicha O'quv–uslubiy majmua.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 11

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>